

Technická inšpekcia oslavuje svoje 25. výročie

ZMENA ZÁKONA Č. 174/1968 Zb. O ŠTÁTNUM ODBORNOM DOZORE NAD BEZPEČNOSŤOU PRÁCE NOVELOU ZÁKONA NR SR Č. 256/1994 Z. Z. USTANOVILA TECHNICKÚ INŠPEKCIU SLOVENSKEJ REPUBLIKY. ZÁKON NOVELOU ROZDELIL KOMPETENCIE MEDZI INŠPEKTORÁTMÍ BEZPEČNOSTI PRÁCE A TECHNICKOU INŠPEKCIU A DEKLAROVANÉ, ŽE AUTORITOU V OBLASTI PREUKAZOVANIA TECHNICKEJ BEZPEČNOSTI ZARIADENÍ JE TECHNICKÁ INŠPEKCIA SR.

Pri príležitosti štvrtstoročia existencie Technickej inšpekcie sme požiadali o rozhovor generálneho riaditeľa **Ing. Dušana Perniša**, ktorý patrí medzi zakladajúcich členov tejto inštitúcie.

bp Ste jeden zo zakladajúcich členov Technickej inšpekcie. Ako vnímate toto jubileum?

Ing. Perniš: Spresním to. Patrím do skupiny pracovníkov, ktorí sa zúčastnili na aktivitách vedúcich k vzniku Technickej inšpekcie a nastúpili do pracovného pomeru v tejto spoločnosti. Myslím si, že treba hovoriť o osobách, „ktoré za to môžu“. A o okolnostiach, ktoré sú z hľadiska kontextu dôležité...

Neviem si predstaviť tento rozhovor bez účasti kolegu, priateľa a môjho dlhoročného šéfa **Ing. Dušana Konického**. Jeho vízia, postoj, presvedčenie a trpezlivosť boli pre mňa v tých časoch a sú dodnes inšpirujúce. Viedol náš kolektív od začiatku prípravných prác v roku 1992 do septembra 2016 ako riaditeľ alebo generálny riaditeľ. Vaša otázka je ako vyšíť pre neho, pravda, vrátane krátkej rekapitulácie diania v tejto oblasti.

bp Spýtali sme sa teda Ing. Dušana Konického: Keď sa obzriete späť o 25 rokov, aké spomienky sa vám vynoria na začiatky Technickej inšpekcie?

Ing. Konický: V súvislosti so začiatkami Technickej inšpekcie sa musím vrátiť v spomienkach na začiatok deväťdesiatych rokov minulého storočia, keď sa po zmene systému začali vynárať otázky existencie samostatnej inštitúcie na kontrolu bezpečnosti technických zariadení. Starší inšpektori bezpečnosti práce boli pamätníci Ústavu technického dozoru so sídlom v Prahe, ktorý k 1. januáru 1969 zanikol prijatím zákona č. 174/1968 Zb. o štátnom odbornom dozore nad bezpečnosťou práce (mimochodom – to je už 50. výročie). Rok 1990 otváral možnosti diskutovať o čomkoľvek, a tak služobne starší inšpektori sústredení na výkon dozoru nad vyhradenými technickými zariadeniami získali novú nádej na obnovenie inštitúcie zameranej na výkon „čistého“ technického dozoru nezaťažovaného správnym konaním a pokutami.

Česká a Slovenská Federatívna Republika na rokovaní so zástupcami Medzinárodnej organizácie práce (ILO – MOP) v novembri 1991 prejavila záujem pozvať tripartitnú misiu MOP s cieľom zhodnotiť vnútroštátny systém inšpekcie práce.

Správa z tripartitnej misie MOP o efektívnosti inšpekcie práce v oboch našich republikách z júla 1993 odporučila, aby Slovenský úrad bezpečnosti práce pokračoval vo svojich úvahách o výhodách vyčlenenia technických inšpekcií v prevádzke na samostatný subjekt, ktorý by vykonával svoju činnosť prevažne na komerčnom základe, pričom by zároveň podliehal primeranému riadeniu (kontrola) v oblasti profesionálnej kvality svojej práce a svojich rozhodnutí.

Racionálnym dôvodom bolo nezaťažovať kapacity inšpektorov práce (a náklady štátneho rozpočtu) činnosťami, ktoré majú charakter služby pre zamestnávateľa a prevádzkovateľa technických zariadení a mali by byť spolpatnené (napríklad na hodinovom základe) – išlo najmä o kontroly zariadení v prevádzke a posudzovanie dokumentácie stavieb a zariadení.

Na rozdiel od Českej republiky (inšpekcia bezpečnosti práce vznikla pred 50 rokmi jedným zákonom č. 174/1968 Zb. v oboch republikách, ale bola trvalo riadená národnými úradmi), kde český úrad zriadil Inštitut technickej inšpekcie Praha malou novelou zákona, v Slovenskej republike sa oddelenie samostatnej inštitúcie technického dozoru pripravovalo celkom od začiatku. Okrem identifikácie potrebných organizačných zmien analýzou právneho stavu sa identifikovali potrebné zmeny v legislatíve. Popri zmene v zákone č. 174/1968 Zb. išlo aj o zmeny vo vyhláškach týkajúcich sa vyhradených technických zariadení.

Súčasne s prípravou novej legislatívy sa pristúpilo aj k organizačným zmenám na Slovenskom úrade bezpečnosti práce prerozdelením kompetencií odborov metodicky a riadiaco zabezpečujúcich výkony inšpekcie v teréne a na inšpektorátoch bezpečnosti práce vytvorením ÚTD (útvor technického dozoru) od roku 1993. Harmonogram úloh na prípravu technického dozoru z 23. novembra 1993 mal štrnásť strán a s prihliadnutím na podrobný výpočet budúcich pracovných postupov bol aktuálny až do konca roku 1996.

Rozhodujúci deň pre vznik Technickej inšpekcie bol 26. august 1994, keď Národná rada SR schválila novelu zákona o štátnom odbornom dozore nad bezpečnosťou práce č. 174/1968 Zb. Nadobudnutím účinnosti zákona č. 265/1994 Z. z. už 1. októbra 1994 vznikla Technická inšpekcia, štátna príspevková organizácia, de iure. S prihladením na zákon č. 567/1992 Zb. o rozpočtových pravidlách SR sa činnosť Technickej inšpekcie de facto začala 1. januára 1995. Technická inšpekcia vznikla bez kmeňového majetku s prísľubom štátneho príspevku. Pretože rok 1995 sa na Slovensku začal rozpočtovým provizóriom, pri vzniku organizácie nebolo možné vyplatenie príspevku zo štátneho rozpočtu.

Z prvých úloh, ktoré riešila Technická inšpekcia ako štátna príspevková organizácia v prvom polroku 1995, je vhodné spomenúť riešenie pracovnoprávných vzťahov zamestnancov prechádzajúcich do Technickej inšpekcie z inšpektorátov bezpečnosti práce, ako aj prvé procesy v tejto samostatnej štátnej organizácii (cestovné príkazy, používanie áut, pracovný poriadok, kódovací kľúč), ktoré pokračovali opisovaním a spresňovaním postupov jednotlivých inšpekčných výkonov a súvisiacich evidenčných a analytických systémov.

V roku 1995 sa zamestnanci Technickej inšpekcie intenzívne zúčastňovali na prácach na novele vyhlášok č. 23 až č. 26/1979 Zb. o vyhradených technických zariadeniach.

V roku 1996 medzi nosné úlohy patrilo zabezpečenie kapacít výkonov pre klientov, dosiahnutie očakávaných tržieb Technickej inšpekcie a uplatňovanie novej vyhlášky č. 74/1996 Z. z. o vyhradených technických zariadeniach s účinnosťou od 1. apríla 1996.

Významným pozitívom činnosti Technickej inšpekcie bolo jej zameriavanie sa na trvalý rast kvality vykonávaných činností. V rámci medzinárodnej spolupráce sa zapojila do Phare programu *Partnership and Institution Building Programme*, v rámci ktorého okrem nákupu výpočtovej techniky a meracích prístrojov (najmä v oblasti kontroly výťahov) spolu s dánskym partnerom Arbejdstilsynet (obdobu úradu bezpečnosti práce v Dánsku) vytvorila dokumentáciu kvality inšpekčného orgánu v súlade s vtedy novou európskou normou STN EN 45 004 *Požiadavky na inšpekčné orgány*.

Na základe zdokumentovania inšpekčných činností bola Technická inšpekcia zapojená do činností Medzinárodnej konfederácie inšpekčných a certifikačných orgánov (CEOC) so sídlom v Bruseli ako pridružený člen v roku 1996 a ako riadny člen od roku 1998.

Budovanie kvality vyvrcholilo 17. novembra 2000, keď Slovenská národná akreditačná služba akreditovala Technickú inšpekciu ako prvý inšpekčný orgán typu A na Slovensku.

Rozhodnutím Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky (ÚNMS SR) o autorizácii č. 37/2001 z 5. februára 2001 bola Technická inšpekcia autorizovaná ako SKTC-169.

S prihladením na profesionálne vykonávanú činnosť a plnenie požiadaviek kvality inšpekčných a certifikačných orgánov Technickú inšpekciu na základe žiadosti zo 4. júla 2003 a návrhu ÚNMS SR z 23. septembra 2003 potvrdili v pozícii notifikovaného orgánu č. 1354 v rámci dohody PECA už pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie. V tomto procese sa ukázala výhoda dlhodobej prípravy zamestnancov a štúdia európskych predpisov už v prípravnom období na vznik Technickej inšpekcie, čo sa ne-

pretržite dialo už od prvých úvah o Technickej inšpekcii, teda od roku 1992.

Vstup Slovenska do Európskej únie v roku 2004 si vyžiadala liberalizáciu aj v oblasti výkonov technického dozoru. Na základe tejto výzvy (treba priznať, že aj na základe trochu nešťastnej novelizácie zákona o rozpočtových pravidlách č. 523/2004 Z. z. v oblasti príspevkových organizácií) sa začali prípravné práce na transformáciu Technickej inšpekcie na akciovú spoločnosť. Tento proces pokračoval až do rozhodnutia z 28. septembra 2005, keď vláda Slovenskej republiky prijala uznesenie č. 749 k návrhu na transformáciu Technickej inšpekcie na akciovú spoločnosť.

Akciová spoločnosť Technická inšpekcia vznikla 14. júla 2006 zápisom do obchodného registra ako nástupca Technickej inšpekcie, štátnej príspevkovej organizácie, v súlade s § 31 až § 39 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dňom vzniku spoločnosti na ňu prešli všetky práva a povinnosti vyplývajúce z právnych vzťahov týkajúcich sa Technickej inšpekcie, štátnej príspevkovej organizácie.

Touto zmenou sa začal, možno povedať, tínedžerský vek Technickej inšpekcie, ktorá je aj vo svojich 25 rokoch stále mladícou plnou energie.

Ing. Perniš: Ak dovoľíte, doplním povedané. Už som uviedol, že je dôležité pripomenúť osoby „ktoré za to môžu“. Bez podpory vedenia Slovenského úradu bezpečnosti práce, spomeniem aspoň predsedov úradu Ing. Smorádka a Ing. Glasu, námestníka predsedu Ing. Šimončíča a hlavnú ekonómku Ing. Sabovú, by to určite nebolo šlo.

A príspejem tu svojím pohľadom na zásluhy ďalších osôb. Okrem organizačného a „logistického“ prínosu Ing. Konického chcem pripomenúť legislatívny prínos JUDr. Štefana Brunovského a JUDr. Emila Pastuchu. Z hľadiska zákonodarného mala veľký význam podpora a úsilie Ing. Jozefa Čapkoviča, v tom čase poslanca NR SR.

Technický duch UTD našej firme vdýchli Ing. František Šándor, Ing. Rudolf Bilkovič a Ing. Peter Siegfried. Títo ľudia nás nakazili nadšením a vierou, že to dokážeme.

Popri uvedených zainteresovaných jednotlivcoch si za slúžia uznanie takmer všetci zamestnanci s osobným číslom od 1 do 49, ktorí do spoločnosti nastúpili začiatkom roku 1995. Ako dôkaz vnímam veľmi pozitívne fakt, že väčšina z týchto 49 zamestnancov (zakladateľov) spojila svoj život s Technickou inšpekciou. V súčasnosti ešte stále pracuje v radoch Technickej inšpekcie, a. s., skalných 16 zamestnancov z obdobia jej vzniku.

Vrátim sa k otázke. Na udalosti, ktoré sme prežili v začiatkoch, spomíname už takmer zákonite pri každom stretnutí. Pomaly ich začínam vnímať ako povesti, už si žijú svoj vlastný život. Ako najsilnejšia vo mne ostáva spomienka na nadšenie a ohotu. Nebol papier, doniesli sme. Naš účet založila súkromná stokorunáčka Ing. Konického. Na prvé výdavky zarábali kolegovia z Košíc v predstihu a to na dobré slovo. Jednoducho – je na čo spomínať.

bp Ako by ste v krátkosti zhodnotili predchádzajúcich 25 rokov?

Ing. Perniš: Stručne možno zhrnúť uplynulé štvrtstoročie ako snahu vybudovať systém bezpečnosti technických zariadení a expertnú organizáciu v tejto oblasti. Zároveň naše úsilie viedla hlavná myšlienka vybudovať to na európskych princípoch.

Pri tejto príležitosti si treba uvedomiť niektoré ďalšie medzníky, sú nimi aktuálne výročia, ktoré mali na vývoj Technickej inšpekcie vplyv. Pripomíname si 50 rokov vzniku orgánov štátneho odborného dozoru (ŠOD) nad bezpečnosťou práce (v súvislosti s prijatím zákona č. 174/1968 Zb. o ŠOD s účinnosťou od 1. januára 1969) a 25 rokov od oddelenia technického dozoru od inšpektorátov bezpečnosti práce. Pre Technickú inšpekciu je veľmi významný aj časový úsek 15 rokov od vstupu Slovenska do Európskej únie.

Medzi úspechy tohto obdobia treba zaradiť aj vyhlášku č. 74/1996 Z. z. o vyhradených technických zariadeniach, ktorá sa po predchádzajúcich úpravách vrátila k európskym princípom a prístupom v legislatíve bezpečnosti technických zariadení. Vyhláška už prepojila našu tradíciu vyhradených technických zariadení s prístupom k „určeným“ zariadeniam. Jednoducho povedané, zohľadňovala vtedy platné smernice EÚ v oblasti tlakových, plynových, zdvíhacích a elektrických zariadení.

Spomenuli sme, že Technická inšpekcia sa ešte pred vstupom do EÚ aktívne angažovala v prístupových rokovaníach v rámci PECA dohody a vstup Slovenska do EÚ absolvovala už ako notifikovaný orgán č. 1 354, čo považujeme za veľmi dôležité.

Našou ambíciou bolo pokračovať v tradícii Ústavu technického dozoru, ktorý zanikol k 1. januáru 1969 zlúčením s novovznikajúcimi inšpektorátmi bezpečnosti práce. Vznikom Technickej inšpekcie sa po 25-ročnej prestávke pokračovanie v tradícii obnovilo, pričom základným princípom tu je princíp odbornosti a nestrannosti. Určite máme rezervy, ale podarilo sa vybudovať proklientsky orientovanú organizáciu založenú na odbornosti, kvalite, nestrannosti, nezávislosti a bezúhonnosti.

Hoci súčasné nastavenie legislatívy v oblasti bezpečnosti technických zariadení nie je ideálne, plusom je zverenie overovania plnenia požiadaviek bezpečnosti technických zariadení tretej nezávislej strane – oprávnenej právnickej osobe.

Ing. Konický: Stručne by sa dalo povedať, že išlo o roky budovania, roky učenia sa novým pravidlám meneným slovenským zákonodarstvom, európskymi inštitúciami, organizáciami spracúvajúcimi technické normy a o roky prispôbovania činnosti pravidlám akreditačných orgánov v oblasti inšpekcie a certifikácie. Boli to aj roky vytrvalej starostlivosti o profesionálny rast zamestnancov a o vybavenie materiálnej a informačnej štruktúry inštitúcie. Hlavným ukazovateľom kvality činnosti bola odbornosť, nestrannosť a nezávislosť rozhodovania.

bp Po 25 rokoch v praxi a v priamom daní – čo všetko sa zmenilo? A možno označiť tieto zmeny za pozitívne?

Ing. Perniš: Ostáva istá vnútorná nespokojnosť, že sa nám nepodarilo zamedziť negatívne pôsobeniu, ktoré ovplyvnilo funkčnosť novej koncepcie starostlivosti o bezpečnosť technických zariadení.

Spoločnosť Technická inšpekcia sa vo svojej činnosti snaží klásť akcent na dôslednú preventívnu činnosť a prijímanie účinných ochranných opatrení zohľadňujúcich dosiahnuté vedecko-technické poznatky, zmeny na trhu práce vyplývajúce z demografického vývoja charakteristického starnutím pracovnej populácie a na technologický vývoj (najmä na uplatňovanie konceptu inteligentného priemyslu).

Ing. Dušan Perniš, Ing. Dušan Konický

Zmenilo sa všetko. Napríklad podmienky. K základným cieľom štátnej stratégie v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (BOZP) vždy patrilo zlepšovanie prevencie a posilňovanie kultúry práce. V oblasti bezpečnosti technických zariadení považujem za nešťastné rozhodnutie, že sa štát vzdal regulácie a spolieha sa v preventívnej činnosti na trh. My sme začali ako príspevková organizácia, ktorá mala pevné miesto v preventívnom systéme BOZP, a v súčasnosti sme akciová spoločnosť pôsobiaca v trhovom prostredí.

A nie som presvedčený, že trh vyriešil a vyrieši – najmä v našich podmienkach – kvalitu. Trh zatiaľ vymedzil iba subjekty, ktoré sú ochotné ísť veľmi nízko nielen cenou, ale aj kvalitou. Tento trend odmietame, ale je to realita.

Prekvapil nás silný lobizmus. Bezpečnosť technických zariadení sa pri zmene právnych predpisov a prístupov štátu v tejto oblasti využívala ako hracia karta pre iné záujmy. To, že má výsledok voľieb taký významný vplyv na bezpečnosť technických zariadení, ma neprestane prekvapovať asi nikdy. Pred 25 rokmi bol smer jasne naznačený. A tieto roky sú z hľadiska vývoja jednoznačne turbulentné.

Z predstáv zohľadnených v analýzach a úvahách o oddelení technického dozoru od inšpekcie bezpečnosti práce sa splnilo asi 60 percent, čo zodpovedá celoslovenskému dňaniu.

Či možno označiť zmeny za pozitívne? Napriek všetkému optimisticky dúfame, že ak v súlade s cieľmi stratégie BOZP v SR zameriavame svoju činnosť na preventívnu činnosť a prijímanie účinných ochranných opatrení zohľadňujúcich dosiahnuté vedecko-technické poznatky, sme stále v kurze, ktorý sme si nastavili pri vzniku. Pozití-

vom je systémové riešenie celej oblasti bezpečnosti technických zariadení – vrátane riešenia bezpečnosti pracovných prostriedkov v rámci pravidiel EÚ aj na Slovensku. Môžeme byť hrdí, že na Slovensku sa uplatňujú pravidlá EÚ aj našou zásluhou.

Pri internom pohľade možno povedať, že sa všetko zmenilo, najmä však inšpektori Technickej inšpekcie. Prerod našich inšpektorov z nástrojov verejnej moci s možnosťou udeľovať pokuty na proklientskych expertov pomáhajúcich klientom zlepšovať bezpečnosť technických zariadení je najvýznamnejšia a pozitívna zmena, ktorú Technická inšpekcia dosiahla. A možno nám pomohol aj fakt, že 25 rokov predstavuje zmenu jednej generácie.

Ing. Konický: Technická inšpekcia prežila svoju mladosť v časech permanentnej zmeny. Otvorenie sa svetu po roku 1990 prinieslo turbulentné zmeny v oblasti právnych predpisov a technických noriem regulujúcich bezpečnosť technických zariadení.

Príprava Slovenska na vstup do Európskej únie, ktorého 15. výročie si pripomíname v tomto roku, si vyžiadala opakovanú úpravu zákona regulujúceho bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a vznik nových nariadení vlády, ktoré ovplyvnili reguláciu požiadaviek na vyhotovenie a prevádzku pracovných prostriedkov.

V týchto časoch Slovensko vybudovalo funkčný systém akreditačných služieb a Technická inšpekcia úspešne absolvovala procesy akreditácie ako prvý inšpekčný orgán na Slovensku, pričom splnila aj podmienky akreditácie vyžadované pre certifikačné orgány systémov riadenia kvality, certifikácie výrobkov a certifikácie osôb. Tieto zmeny mali pozitívny účinok na zvyšovanie kvality činností významne zohľadňujúcich odbornosť, nestrannosť a nezávislosť spolu s posilňovaním proklientskeho správania sa zamestnancov.

Technická inšpekcia zmenila podriadenosť – pôvodne ju zriadil Úrad bezpečnosti práce a od roku 2000 bola priamo podriadená Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Významná zmena v spôsobe riadenia Technickej inšpekcie nastala 14. júla 2006, keď sa stala akciou spoločnosťou v 100-percentnom vlastníctve štátu, v ktorej akcionárske práva vykonáva MPSVR SR. Jej posun do otvoreného trhového prostredia priniesol väčší tlak na plnenie ekonomických ukazovateľov – na druhej strane táto výzva presvedčila zamestnancov, aké dôležité bolo starať sa o problémy klientov, ktorí sa neraz aj po dlhšom čase vracajú od konkurencie ku kvalitným výkonom Technickej inšpekcie.

bp Na čo by sa bolo treba podľa vás teraz zamerať ako na najdôležitejšiu vec v prospech Technickej inšpekcie?

Ing. Perniš: Prioritnou úlohou Technickej inšpekcie je personálne „občerstvenie“ – ako som už spomenul, 25 rokov je jedna generácia a je potrebné, aby ďalšia vlna mladých dostala kvalitu činnosti po špirále na vyššie poschodie. Čakajú ich aktivity na úrovni EÚ a iných medzinárodných inštitúcií, na čo sú najmä jazykovo lepšie vybavení ako naša generácia. Sú to najmä výzvy vyplývajúce z neprestajného vedecko-technického pokroku a technologického vývoja, ako som už spomenul, najmä z uplatňovania konceptu inteligentného priemyslu.

Personálny rozvoj v celej svojej šírke a pripravenosť na možnosti, ktoré ponúka otvorená ekonomika EÚ, je výzva a príležitosť zároveň.

Všetko stojí na ľuďoch a padá s nimi.

Ing. Konický: Dosiahnutie cieľov spoločnosti závisí od personálneho zabezpečenia. Prirodzene, na stabilný rozvoj spoločnosti je nevyhnutné trvalo udržiavať jej dostatočné kvalitné personálne kapacity.

Pri využití existujúcich finančných aj nefinančných nástrojov motivácie treba udržať dostatočné personálne kapacity na ďalší rozvoj spoločnosti, prijať nových technicky zdatných pracovníkov so znalosťou cudzieho jazyka (potreba rozšíriť činnosti v zahraničí), venovať pozornosť ich trvalej príprave a zvyšovať odborné vedomosti a zručnosti zamestnancov spoločnosti v súlade s jej hodnotami.

bp Aký je váš názor na časté zmeny/novelizácie zákonov? Nie sú niekedy zbytočné? Nemajú skôr opačný efekt – či kým si všetci osvoja nový zákon, dopustia sa mnohých chýb?

Ing. Perniš: Časté zmeny legislatívy v oblasti bezpečnosti technických zariadení umožňujú konať časté vzdelávacie akcie (vtipne povedané, sú hybnou silou seminárov) – škoda však, že pod zmeny legislatívy aj v oblasti vyhradených technických zariadení sa často podpisoval lobistický záujem. Inicované zmeny neboli vždy zamerané na zlepšenie verejnej správy, ale aj na osobné záujmy a predstavy zúčastnených. Nekonceptné zmeny sú z princípu zbytočné, preto niektoré zmeny vyhovujúce iba lobistom prišli navyše a nezlepšili ani aplikačnú prax v oblasti bezpečnosti technických zariadení.

Zámer a výsledok prijatej zmeny predpisu boli niekedy diametrálne rozdielne. No aby som nehovoril všeobecne. Negatívne vnímam napríklad vytvorenie priestoru pre iné oprávnené právnické osoby (OPO) bez vytvorenia podmienok na rovnaké plnenie kritérií. V roku 2006 Technickú inšpekciu považovali za „benchmark“ a podľa jej úrovne sa mali nastaviť podmienky na vydanie oprávnenia. Bohužiaľ, to sa nestalo, pravidlá hry neboli ustanovené legislatívne, čo umožnilo účelový výklad tejto problematiky a prístup k nej. Výsledok? V čase rozhovoru máme v SR šesť (!) subjektov, ktoré majú oprávnenie. Teda šesť OPO. Čo mi prekáža? Minimálne v troch prípadoch nebola splnená požiadavka na rovnaké plnenie kritérií.

Dodnes som nepochopil zmysel zmeny zákona o BOZP, podľa ktorej sa vydávanie osvedčení a preukazov „vrátilo“ na inšpektoráty práce. Ak niekoho toto vyhlásenie popudilo, odporúčam mu prečítať si dôvodovú správu na túto zmenu. Určite neboli zvýšené požiadavky na štátny rozpočet a zamestnancov? Zjednodušil sa život fyzických osôb pri „administratívnom“ vydávaní týchto dokumentov?

Osobne vnímam diskusiu okolo zmien ako problém. Iný názor, ako má predkladateľ zmeny, sa vníma veľmi osobne. Ani účastníci diskusie sa nevedia počúvať. A tak fakt, že v oblasti bezpečnosti technických zariadení bola posledná zmena v roku 2014 a na zmenu nie je ani spoločenská objednávka, vnímam pozitívne.

Ing. Konický: Najčastejšia chyba pri novelizácii predpisov je nedostatočná analýza stanovenia potreby zmeny. Ak nevezmeme do úvahy zmeny predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (ktorej nedeliteľnou súčasťou je aj bezpečnosť technických zariadení) vyvolané rozvíjajúcim sa právom Európskej únie v tejto oblasti, častým dôvodom na zmenu bola požiadavka kontrolných orgánov na zmenu textu, ktorá smerovala k zjednodušeniu preukazovania porušovania zákonného ustanovenia kontrolným

orgánom. To, že takáto zmena komplikovala používateľovi zákona – zamestnávateľovi – jednoznačné splnenie ustanovenia, sa často v legislatívnom procese ignorovalo.

Tieto nedokonalosti pri zmenách zákona a súvisiacich vyhlášok často umožňuje nekvalita dôvodových správ – aj z osobitnej dôvodovej správy sa dozvieme iba to, čo a ako sa mení, ale skutočný dôvod zmeny a dôvod, prečo je nevyhnutné text zmeniť, sa v „dôvodovej“ správe nedozvieme. Nad všetkým víťazí zázračná formulka „z dôvodu prispôsobenia sa aplikačnej praxi“. Víťazstvo „aplikačnej praxe“ nad zdravým sedliackym rozumom je to, čo spôsobuje neobľúbenosť predpisov BOZP v „aplikačnej praxi“.

To, že časté, a najmä zbytočné zmeny vedú k neúmyselným porušeniam zákona alebo predpisu, sa v „aplikačnej praxi“ často prebije formulkou „neznalosť zákona neospravedľuje“ a živnostníkovi alebo malému podnikateľovi ostane na triku sankcia. Otvorená všeobecná diskusia odbornej verejnosti pred spustením hociktorej novely predpisu v oblasti BOZP by významne prispela k poznaniu nových alebo zmenených ustanovení predpisu a podporila by presadzovanie nového predpisu po jeho schválení.

bp **Možno považovať existujúci systém starostlivosti o bezpečnosť technických zariadení u nás za vyhovujúci, respektíve v čom možno vidieť určité rezervy?**

Ing. Perniš: Otázka je síce dobrá, ale odpoveď je ťažká. Veľmi často diskutujeme o tejto problematike. Systém je v poriadku. Otázkou je jeho efektívnosť, prístup prevádzkovateľa a prístup vymáhateľa práva.

Systém starostlivosti o bezpečnosť technických zariadení sa vždy začína u zamestnávateľa alebo prevádzkovateľa. Ako prevádzkovateľ pristupuje k problematike, zistíte vždy pri objektívnom posúdení stavu jeho zariadení. Aj nám sa stalo, že po posúdení stavu a zistení nedostatkov skončil záujem o naše služby, pretože sme neboli ochotní akceptovať nebezpečný stav. A ak sa nájde na trhu niekto, kto vás nahradí a je ochotný privrieť oko (čo sa deje), tak to podľa mňa nie je problém systému, ale morálky.

Vychádzajúc z našej legislatívy vidím tam dostatočný priestor aj na rezervy. Všetko závisí od prístupu. Je to na zamyslenie...

Ing. Konický: Existujúci systém starostlivosti o bezpečnosť technických zariadení na Slovensku možno považovať za štandardný systém vyžadovaný jednotnou legislatívou v rámci Európy. Dostatočný tlak na jeho rešpektovanie vykonávajú kvalifikované inšpektoráty práce.

Jedinou odchýlkou, rovnako ako v Českej republike, je výkon kontrolnej činnosti na vyhradených technických zariadeniach zamestnávateľa dodávateľsky živnostníkmi – revíznymi technikmi. Pôvodný koncept revízneho technika ako expertného profesionálneho zamestnanca bol liberalizovaný do podoby dodávateľa – fyzickej osoby vykonávajúcej podnikateľskú činnosť. Bohužiaľ, pri rokovaní s prevádzkovateľom technického zariadenia ho to stavia často do slabšieho postavenia, ako mal pôvodne „závislý“ zamestnanec. Kým za odstránenie nedostatkov zistených zamestnancom zodpovedal v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 124/2006 Z. z. zamestnávateľ, dodávateľ živnostník často podlieha nátlaku, aby vydal revíziu správu bez nedostatkov („ved' kto potrebuje problémy?“), a v prípade zlyhania zariadenia celá zodpovednosť ostáva na ňom.

Technická inšpekcia a jej zamestnanci sú proti takémuto nátlaku chránení procesmi akreditovanými v zmysle me-

dzinárskej normy ISO IEC EN STN 17 020. Ak by predsa prišlo k zlyhaniu (čo štatisticky nemožno vylúčiť), možno vzniknutú škodu riešiť komerčným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú podnikateľskou činnosťou.

bp **Technická inšpekcia, a. s., bola od svojho vzniku lídrom v oblasti bezpečnosti technických zariadení. Čo Technická inšpekcia dosiahla v tejto oblasti, na čom sa výraznejšie podieľala?**

Ing. Perniš: Ocenenie, že sme lídrom, teší. Pre nás to znamená, že slušná a korektná politika sa na dlhé trate opláti.

Medzi významné úspechy možno počítať, že Technická inšpekcia, a. s., bola akreditovaná ako prvý inšpekčný orgán na Slovensku. Podobne ako skutočnosť, že komentár k vyhláške o vyhradených technických zariadeniach bol všeobecne akceptovaný (tak k vyhláške č. 74/1996 Z. z., ako aj k vyhláške č. 508/2009 Z. z.). Takisto sme boli lídri aj v šírení informácií o legislatíve EÚ v oblasti bezpečnosti technických zariadení – naši ľudia sa zúčastňovali na práci odborných skupín k jednotlivým smerniciam.

Silne sme podporovali zavedenie európskeho práva na Slovensku. Participovali sme na vypracúvaní predpisov ich aktívnym pripomienkovaním a presadzovaním európskych princípov. Odborné postoje v súlade s právom EÚ nám umožňoval prístup k informáciám vďaka medzinárodnej spolupráci v komisiách EÚ (fóra notifikovaných orgánov NBF) a v technických výboroch Európskej konfederácie inšpekčných a certifikačných organizácií (CEOC TC).

Technická inšpekcia sa významne podieľala na plnení úloh vo verejnom záujme v oblasti úloh politiky BOZP v časti venovanej bezpečnosti technických zariadení.

Ing. Konický: Nemožno nespomenúť úlohu Technickej inšpekcie v šírení technických a právnych informácií v oblasti bezpečnosti technických zariadení či už organizovaním vzdelávacích akcií a seminárov, alebo v neposlednom rade organizovaním zatiaľ jedenástich ročníkov celoslovenských konferencií o bezpečnosti technických zariadení.

Nie sú nám ľahostajné ani zmeny v národnej legislatíve bezpečnosti technických zariadení a snažíme sa vstúpiť do noviel predpisov expertnými skúsenosťami. Po diskusiách v legislatívnom procese sa nám ľahšie pomáha odborníkom v oblasti technickej praxe vysvetľovať znenie právneho textu. Ako príklad môžem uviesť už spomenutý výklad vyhlášky č. 508/2009 Z. z., ktorý vydala Technická inšpekcia.

Výhodou práce v medzinárodných technických komisiách Európskej konfederácie inšpekčných a certifikačných organizácií, teda v spomenutej CEOC TC, ktorá je v súčasnosti pretransformovaná do globálnej organizácie TIC Council, v technických komisiách normalizačných inštitúcií, ako aj vo výboroch akreditačného orgánu je prístup k vypracúvaným technickým predpisom a možnosť v predstihu pripravovať našich inšpektorov na nové požiadavky. Nové technické informácie sme schopní poskytnúť odbornej verejnosti bezprostredne po ich prijatí vo forme technického predpisu.

Ďakujem obidvom expertom za zaujímavý rozhovor, ktorý priniesol nielen prehľad o histórii a. s. Technická inšpekcia, ale aj o širších súvislostiach diania v tejto dôležitej oblasti BOZP.

Anastázia Bezáková